δ. Επιστολή

Τι είναι

Η επιστολή είναι ένα είδος γραπτού λόγου που το χρησιμοποιούμε για να επικοινωνούμε με ανθρώπους οι οποίοι βρίσκονται μακριά μας (*Νεοελληνική Γλώσσα, τ. γ΄, Ο.Ε.Δ.Β. 2005, σ. 67*).

Περιεχόμενο
Σκοπός

Συνήθως συντάσσουμε μια επίσημη επιστολή για τους εξής λόγους:

- για να παρουσιάσουμε σκέψεις/απόψεις/συναισθήματα για μια κατάσταση, φαινόμενο, πρόβλημα
- για να προτείνουμε λύσεις για κάποιο πρόβλημα
- για να διαμαρτυρηθούμε ή να καταγγείλουμε συμβάντα, γεγονότα, καταστάσεις.
- να πληροφορήσουμε για συμβάντα και καταστάσεις

Ιδιότητα αποστολέα

Άλλοτε γράφεις με την πραγματική σου ιδιότητα, δηλαδή του μαθητή, άλλοτε καλείσαι να «υποδυθείς» ένα ρόλο, π.χ. συντάσσεις την επιστολή ως εκπρόσωπος του μαθητικού συμβουλίου, ως εκπρόσωπος της ελληνικής νεολαίας, ως καταναλωτής, ως αναγνώστης εφημερίδας κ.λπ. Πρέπει λοιπόν να προσέχεις την ιδιότητά σου ως αποστολέα επιστολής, ώστε να μπορείς να αυθεντικοποιήσεις τις συνθήκες της επικοινωνιακής περίστασης και να επιλέξεις τα κατάλληλα γλωσσικά μέσα για την περίσταση.

Παραλήπτες

Ο παραλήπτης της επιστολής προσδιορίζεται στις οδηγίες παραγωγής λόγου και μπορεί να είναι:

- Πρόσωπα που κατέχουν κάποιο αξίωμα, π.χ. Υπουργός, Διευθυντής σχολείου, Επιτροπή απονομής Νόμπελ, Πρόεδρος της βουλής, Διευθυντής εφημερίδας κ.λπ.
- Φορέας ή Οργανισμός, π.χ. Ινστιτούτο Καταναλωτών, Γραμματεία Νέας Γενιάς, Δημοτικό Συμβούλιο, Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων κ.λπ.
- Φιλικά πρόσωπα.

Είδη

Ανάλογα με το περιεχόμενο και τον σκοπό και τον παραλήπτη, οι επιστολές διακρίνονται στα εξής είδη:

- **Επίσημη/τυπική:** απευθύνεται σε πρόσωπα που κατέχουν κάποιο αξίωμα ή σε φορείς και οργανισμούς
- **Φιλική:** απευθύνεται σε γνωστό ή φιλικό πρόσωπο, γι' αυτό διαφοροποιείται ως προς το ύφος.
- **Ανοιχτή επιστολή:** Οι επιστολές αυτές μπορεί να απευθύνονται σε ένα συγκεκριμένο πρόσωπο ή μια συγκεκριμένη Αρχή, **αλλά έχουν ως στόχο να λάβει γνώση του περιεχομένου τους η κοινή γνώμη**, γι' αυτό δημοσιεύεται σε εφημερίδες και περιοδικά. Διατηρούν τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της επιστολής ως προς τη δομή τους και ενδείκνυται **να έχουν τίτλο.** Χαρακτηρίζονται από συντομία, επίσημο ύφος, κυριολεκτική γλώσσα, σαφήνεια και ακρίβεια στη διατύπωση του περιεχομένου και λογική οργάνωση των μερών. Όταν στοχεύουν σε έντονη διαμαρτυρία, πρέπει να αποφεύγονται η ειρωνεία, οι προσβλητικοί υπαινιγμοί και οι ύβρεις

Προσφώνηση-επιφώνηση

Η προσφώνηση και η επιφώνηση της επιστολής τροποποιούνται σύμφωνα με:

- τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του αποστολέα (υποθετική ιδιότητα)
- και του/της παραλήπτη/ρια (υποθετική ιδιότητα, ηλικία, αξίωμα)
- τη σχέση μεταξύ πομπού και δέκτη.
- το είδος της επιστολής (τυπική/επίσημη ή φιλική)

Είδος επιστολής	Προσφώνηση	Επιφώνηση
Φιλική	• Φίλε (όνομα) • Αγαπημένε/η μου (όνομα)	• Φιλικά , με φιλικούς χαιρετισμούς • Με αγάπη • Σε χαιρετώ • Περιμένω απάντηση
Επίσημη	• Κύριε ή αξιότιμε (Διευθυντά, Νομάρχα, Βουλευτά, Καθηγητά, Πρόεδρε, Δήμαρχε κ.λπ.) • Κυρίες και κύριοι	• Με τιμή • Με εκτίμηση • Με σεβασμό
Ανοιχτή επιστολή που δημοσιεύεται στον τύπο	• Αγαπητή σύνταξη • Τίτλος	• Ευχαριστώ για τη φιλοξενία

Πρόλογος

1. Εισαγωγική φράση (αφορμή σύνταξης της επιστολής, ιδιότητα αποστολέα, σκοπός/θέμα)
2. Εισαγωγή στην έννοια/θέμα του ζητουμένου
3. Κατακλείδα: 1ο ζητούμενο

Εισαγωγικές φράσεις

Επιλογές	Παραδείγματα
Δήλωση αφορμής	• Αφορμή για τη σύνταξη της επιστολής αυτής στάθηκε/αποτέλεσε... • Με αφορμή το γεγονός ... / το δημοσίευμα ... επιθυμώ να επικοινωνήσω μαζί σας... • Αφορμή για τη σύνταξη της επιστολής αυτής στάθηκε/ αποτέλεσε... • Σας στέλνω αυτή την επιστολή με αφορμή το ρεπορτάζ... την έρευνα... • Με την ευκαιρία τ...με την παρούσα επιστολή...

Δήλωση της ιδιότητας του αποστολέα	• Σας γράφω αυτή την επιστολή (π.χ. ως απόφοιτος τ..., ως εκπρόσωπος του δεκαπενταμελούς του σχολείου μου, ως μέλος του πολιτιστικού συλλόγου της περιοχής κ.λπ.
	• Ως απόφοιτος του Λυκείου, έλαβα το θάρρος να επικοινωνήσω μαζί σας γνωρίζοντας ότι συμμερίζεστε τις ανησυχίες και τους προβληματισμούς των νέων
	• Ως νέοι / ως μαθητές που
	  • *ανησυχούμε...*
	  • *ενδιαφερόμαστε...*
	• Μας προβληματίζει, μας ανησυχεί το γεγονός ότι ...

Δήλωση της ιδιότητας του παραλήπτη .	• Σας γράφω αυτή την επιστολή, επειδή πιστεύω ότι εσείς, ως γνωστός και καταξιωμένος (δήμαρχος, υπουργός, συγγραφέας, δημοσιογράφος, αγωνιστής, πολιτικός κ.λπ.) • Σας απευθύνω αυτή την επιστολή ως Προέδρου του/της... ως εκπροσώπου του/της... επειδή είστε το πιο αρμόδιο πρόσωπο για... (Επιλέγουμε αυτή τη μορφή, όταν ο παραλήπτης είναι εκπρόσωπος φορέα, οργανισμού, συλλόγου)

Δήλωση σκοπού ανάλογα με το ζητούμενο
 	
Προτάσεις
Απόψεις-ενστάσεις-διαμαρτυρία
 	
προβληματισμός
	• Με την παρούσα επιστολή θα ήθελα να...
	• Σκοπός αυτής της επιστολής είναι...
	• Επιτρέψτε μας / θα θέλαμε / θα επιθυμούσαμε / αισθανόμαστε έντονη την ανάγκη /
	• Σας απευθύνουμε αυτή την επιστολή προκειμένου
	  • *να σας γνωστοποιήσουμε...*
	  • *να σας ανακοινώσουμε την πρόθεσή μας*
	  • *να ζητήσουμε τη συνδρομή σας / ή την προσωπική σας παρέμβαση..*
	  • *να καταθέσουμε το αίτημα...- να απευθύνουμε έκκληση...*
	• αισθανόμαστε ως χρέος μας...
	  • *να εκφράσουμε / να εισηγηθούμε...*
	  • *να καταθέσουμε τις απόψεις μας / τις ενστάσεις μας / τις έντονες διαμαρτυρίες /τις διαφωνίες μας...*
	  • *να εκθέσω/μοιραστώ μαζί σας τις απόψεις μου για...*
	  • *να καταδικάσουμε / να καταγγείλουμε τη στάση / το γεγονός ότι / το απαράδεκτο φαινόμενο...*
	  • *να καταθέσω τον προβληματισμό μου αναφορικά με...*

παραδείγματα προλόγων

1.

Τόπος, ημερομηνία

Αξιότιμε κ. διευθυντά,

Ως εκπρόσωπος του δεκαπενταμελούς του σχολείου μας, σας απευθύνω αυτή την επιστολή για να προτείνου με τη διοργάνωση σχολικής εκδήλωσης με θέμα: « Ευρωπαϊκά προγράμματα και ευρωπαϊκή συνείδηση». Πιστεύουμε πως...

2.

Ονοματεπώνυμο.....
Διεύθυνση .....
Προς τον κ. (ονοματεπώνυμο) .....

Τόπος, ημερομηνία

Αξιότιμε κ. Δήμαρχε,
Απευθύνομαι σ' εσάς πιστεύοντας ότι είστε το πιο αρμόδιο πρόσωπο για τη διοργάνωση πολιτιστικών δραστη ριοτήτων. Ως μέλος της περιβαλλοντικής ομάδας του σχολείου μας, έλαβα το θάρρος να επικοινωνήσω μαζί σας και να σας εκθέσω κάποιες σκέψεις και προτάσεις αναφορικά με τη διοργάνωση οικολογικών δραστηρι οτήτων στον δήμο μας.

3.

Ονοματεπώνυμο .....
Διεύθυνση .....
Προς τον κ. (ονοματεπώνυμο)

Τόπος, ημερομηνία

Αξιότιμε κ. Υπουργέ,

Γνωρίζοντας τις ευαισθησίες, το ενδιαφέρον και τη δράση σας για τα άτομα που πλήττονται από φυσικές κατα στροφές, έλαβα το θάρρος να επικοινωνήσω μαζί σας για να υποβάλω στην κρίση σας ορισμένες προτάσεις αναφορικά με τους πληγέντες από τον πρόσφατο σεισμό συμμαθητές μου.

4.

Δεκαπενταμελές (στοιχεία σχολείου)
Προς τον Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων

Τόπος, ημερομηνία

Αξιότιμοι κυρίες και κύριοι,

Ως εκπρόσωποι των μαθητών του σχολείου μας απευθυνόμαστε σ' εσάς με τη βεβαιότητα ότι θα ανταποκρι θείτε στο αίτημά μας να οργανώσουμε και να υλοποιήσουμε ημερίδα με θέμα «Φυσικό περιβάλλον και περιβαλ λοντική εκπαίδευση».

5.

Ονοματεπώνυμο
Προς την εφημερίδα (όνομα)

Τόπος, ημερομηνία

Αγαπητοί κύριοι,

Ως νέος που προβληματίζομαι για κοινωνικά θέματα, θέλησα να επικοινωνήσω μαζί σας για να σας εκφρά σω τις ανησυχίες μου αναφορικά με το θέμα της διαφήμισης και τον τρόπο που αντιμετωπίζει τα παιδιά και τις γυναίκες

Καταληκτικές φράσεις επιλόγου

Περιπτώσεις	Παραδείγματα
Όταν ανακεφαλαιώνουμε	• Από όλα τα παραπάνω προκύπτει το συμπέρασμα.../αποδεικνύεται ότι... • Ολοκληρώνοντας την επιστολή μου... • Στο σημείο αυτό...
Όταν υποβάλλουμε αίτημα/έκκληση	• Ελπίζουμε να λάβετε υπόψη το αίτημα για... • Το σχολείο μας λοιπόν δίκαια ... • Είμαστε σίγουροι ότι θα ανταποκριθείτε ... • Με την ελπίδα ότι... • Πιστεύουμε ότι θα εισακουστεί το αίτημά μας...
Όταν προτείνουμε λύσεις	• Ελπίζουμε ότι οι προτάσεις μας θα εισακουστούν και θα αποδειχτούν χρήσιμες, συμβάλλοντας στην προσπάθεια που καταβάλλετε κι εσείς... • Νομίζω πως όσα ανέφερα στην επιστολή μου καταδεικνύουν την ανάγκη λήψης άμεσων μέτρων προκειμένου να... • Είμαστε βέβαιοι πως συμφωνείτε μαζί μας...
Όταν κάνουμε επίκληση στο ήθος του παραλήπτη	• Αποβλέπουμε λοιπόν σε μια εποικοδομητική συνεργασία, εφόσον έχουμε κοινό στόχο την... • Πιστεύω ότι με την ευαισθησία που σας χαρακτηρίζει θα... • Επικαλούμαστε το ήθος και την υπευθυνότητά σας... • Γνωρίζοντας το ενδιαφέρον και τη μέχρι σήμερα δράση σας... • Επειδή πιστεύουμε ότι διαθέτετε την απαραίτητη γνώση και εμπειρία... • Έχοντας πλήρη επίγνωση των δυσκολιών...
Όταν εκφράζουμε συναισθήματα (ανοιχτή επιστολή	• Κλείνοντας την επιστολή μας εκφράζουμε την αισιοδοξία μας για... • Ελπίζουμε ότι... • Προσδοκούμε να... • Ας ευχηθούμε πως ... • Θα είμαστε ευγνώμονες αν... • Θα είμαστε ιδιαίτερα ευτυχείς αν...

(Αποσπάσματα από οδηγίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου) http://entaxei.weebly.com

Παραδείγματα προλόγου

1.

Τώρα που έφτασε η στιγμή της αποφοίτησής σας από το Λύκειο, αξιοποιώντας τις εμπειρίες της σχολικής σας ζωής, να γράψετε μια επιστολή προς τον Υπουργό Παιδείας, όπου θα διατυπώνετε τεκμηριωμένα τις απόψεις σας για τις αλλαγές που θα θέλατε να γίνουν στο σχολείο, προκειμένου αυτό να ανταποκρίνεται αποτελεσμα τικότερα στις απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας. (*500-600 λέξεις*)

Τόπος, ημερομηνία

Αξιότιμε κ. Υπουργέ,

Ως απόφοιτος του Λυκείου, έλαβα το θάρρος να επικοινωνήσω μαζί σας γνωρίζοντας ότι συμμερίζεστε τις ανη συχίες και τους προβληματισμούς των νέων. Όπως κάθε εποχή σηματοδοτείται από ιδιαίτερες οικονομικές, πολιτικές, κοινωνικές και ιστορικές αλλαγές, έτσι και η δική μας εποχή -περισσότερο από ποτέ- χαρακτηρίζεται από ραγδαίες αλλαγές που δημιουργούν νέες απαιτήσεις. **Με την παρούσα επιστολή μου θα ήθελα να εκφράσω τις απόψεις μου σχετικά με τις αλλαγές που θα μπορούσαν να γίνουν στο σχολείο, προκειμένου αυτό να ανταποκρίνεται αποτελεσματικότερα στις απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας.**

2

Πληροφορηθήκατε από τον ημερήσιο τύπο ότι σε ερευνητικό κέντρο πρόκειται να γίνουν πρωτοποριακά πει ράματα Γενετικής και προβληματιστήκατε για τη χρήση των αποτελεσμάτων τους. Να γράψετε μία επιστολή, όπου θα εκφράσετε της ανησυχίες σας για ενδεχόμενη κακή εφαρμογή της γνώσης και να τονίσετε με επιχειρήματα ότι είναι αναγκαίο η επιστήμη να βρίσκεται διαρκώς στην υπηρεσία του ανθρώπου. (*500-600 λέξεις*)

Τόπος, ημερομηνία

Αξιότιμοι κύριοι και κυρίες,

Πληροφορήθηκα από τον ημερήσιο τύπο ότι στο ερευνητικό κέντρο, όπου εργάζεστε, πρόκειται να γίνουν πρωτοποριακά πει ράματα Γενετικής . Με την παρούσα επιστολή μου, ως εκπρόσωπος του δεκαπενταμελούς του σχολείου μου, **θα επιθυμούσα να σας εκφράσω τους προβληματισμούς και τις ανησυχίες μου για την ενδεχόμενη κακή εφαρμογή της γνώσης.** Γνωρίζουμε ότι οι πνευματικές ανησυχίες του ανθρώπου και οι προκλήσεις του φυσικού περιβάλλοντος αποτέλεσαν το βασικό κίνητρο για έρευνα με σκοπό την ανακάλυψη των νόμων της φύσης και την αποκάλυψη του μυστηρίου της ζωής. Η ανθρωπότητα χάρη στα επιστημονικά και τεχνολογικά επιτεύγματα γνώρισε πρόοδο, ανάπτυξη και ευημερία, έλυσε σημαντικά προβλήματα που ταλάνιζαν τους ανθρώπους προγενέστερων εποχών. **Δυστυχώς όμως, δεν είναι λίγες οι φορές που η επιστήμη υπηρετεί αλλότριους σκοπούς και όχι τα συμφέροντα της ανθρωπότητας.**

Κείμενα

1.

Τώρα που έφτασε η στιγμή της αποφοίτησής σας από το Λύκειο, αξιοποιώντας τις εμπειρίες της σχολικής σας ζωής, να γράψετε **μια επιστολή προς τον Υπουργό Παιδείας**, στην οποία να διατυπώνετε τεκμηριωμένα τις απόψεις σας για τις αλλαγές που θα θέλατε να γίνουν στο σχολείο, προκειμένου αυτό να ανταποκρίνεται αποτελεσματικότερα στις απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας. (500-600 λέξεις)

Ονοματεπώνυμο:.....
Διεύθυνση.....
Προς το Υπουργείο Δια Βίου Μάθησης

Τόπος, ημερομηνία

Αξιότιμε κ. Υπουργέ,

Ως απόφοιτος του Λυκείου, έλαβα το θάρρος να επικοινωνήσω μαζί σας γνωρίζοντας ότι συμμερίζεστε τις ανησυχίες και τους προβληματισμούς των νέων. Με την παρούσα επιστολή μου θα ήθελα να εκφράσω τις απόψεις μου σχετικά με τις αλλαγές που θα μπορούσαν να γίνουν στο σχολείο, προκειμένου αυτό να ανταπο κρίνεται αποτελεσματικότερα στις απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας. Οι ραγδαίες αλλαγές σε όλους τους τομείς της ζωής (εργασία, πολιτική, αξιακό σύστημα, κοινωνικές σχέσεις, φυσικό και διεθνές περιβάλλον) επιβάλλουν και αλλαγές στο χώρο της εκπαίδευσης, καθώς πρωταρχικός σκοπός της είναι ο εφοδιασμός των νέων με πνευματικά, ηθικά και κοινωνικά εφόδια.

Στο νέο εργασιακό περιβάλλον, λόγω των αλλεπάλληλων επιστημονικών και τεχνολογικών εξελίξε ων, παρατηρούνται μεταμορφώσεις της αγοράς εργασίας. Μία από τις συνέπειες αυτών των αλλαγών είναι η αχρήστευση των γνώσεων και των δεξιοτήτων που κατακτούν τα άτομα στα πλαίσια της σχολικής ζωής. Επο μένως, το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών πρέπει να προσαρμόζεται σ' αυτές τις ταχύτατες αλλαγές και να εκσυγχρονίζεται. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στην παροχή τεχνογνωσίας με το μάθημα της πληροφορικής, αφού οι πολίτες που δεν είναι εξοικειωμένοι με την τεχνολογία θεωρούνται αναλφάβητοι στις σύγχρονες κοινωνίες και δεν έχουν ίσες ευκαιρίες επαγγελματικής αποκατάστασης. Τέλος, η αναβάθμιση του επαγγελματικού προσα νατολισμού και η ανάθεση του μαθήματος σε έμπειρους και καταρτισμένους ειδικούς, θα έδινε την ευκαιρία να ενημερώνονται οι μαθητές για τα νέα δεδομένα στο χώρο της εργασίας ώστε να προσανατολιστούν συνειδητά σε επιλογή επαγγέλματος.

Στη σύγχρονη εποχή ορατές είναι και οι αλλαγές στις κοινωνικές σχέσεις και σε επίπεδο ηθικών αξιών καθώς και στη σχέση μας με το φυσικό περιβάλλον. Στις υλιστικές κοινωνίες της αφθονίας παρατηρείται έντονος ατομικισμός, αδιαφορία για το σύνολο, αποξένωση από τον συνάνθρωπο . Τεράστια ευθύνη γι' αυτό έχει ο τεχνοκρατικός χαρακτήρας του σχολείου και η απαξίωση της ανθρωπιστικής παιδείας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη στροφή των μαθητών σε σχολές και σπουδές που θεωρούν ως «διαβατήριο» για τη μελλοντική επαγγελματική τους αποκα τάσταση με αποτέλεσμα να απαξιώνουν τις ανθρωπιστικές επιστήμες. Η μονομέρεια, όμως, επιφέρει πνευματικό ακρωτηριασμό ψυχική και ηθική αναπηρία. Επομένως, η αναβάθμιση των ανθρωπιστικών σπουδών και η έμφαση στην περιβαλλοντική εκπαίδευση θα συνέβαλλαν -κατά τη γνώμη μου- στη διαμόρφωση και δι άπλαση ενός δημιουργικού, υπεύθυνου και κριτικά σκεπτόμενου ανθρώπου τόσο απέναντι στον εαυτό του όσο και απέναντι στο κοινωνικό και φυσικό περιβάλλον.

Ένα νέο στοιχείο της σύγχρονης εποχής είναι και η απομάκρυνση του ανθρώπου από την παράδοση, ο άκρατος μιμητισμός, η ξενομανία, η αδιαφορία για τα κοινα. Οι πολιτιστικές δραστηριότητες, τα διάφορα προγράμματα αγωγής υγείας, η αισθητική αγωγή για όλους, οι εκπαιδευτικές εκδρομές, η σύνδεση του σχολείου με τον πολιτισμό και την τοπική κοινωνία και ιστορία, τα προγράμματα υιοθεσίας μνημείων, μπορεί να λειτουργήσουν αντισταθμιστικά στην τάση των νέων για το ξενόφερτο, να τους βοηθήσουν να προσεγγίσουν την ελληνική

παράδοση. Από την άλλη πλευρά, η αναβάθμιση του ρόλου των μαθητικών κοινοτήτων καθώς και η διδασκαλία των πολιτικών επιστημών θα μπορούσαν να συμβάλουν στη δημιουργία δημοκρατικών προσωπικοτήτων, με αρχές και κοινωνικά οράματα, με πίστη στις δημοκρατικές αξίες του φιλελευθερισμού, του πλουραλισμού, της ανεκτικότητας στο δι αφορετικό, της ενεργού συμμετοχής και επαγρύπνησης για τα κοινά .

Στην εποχή μας οι νέοι, εκτός από πολιτική συνείδηση, πρέπει να αποκτήσουν Ευρωπαϊκή και οικουμενική συνείδηση. Επομένως, νομίζω ότι θα έπρεπε να δοθεί ιδιαίτερη σημασία και στην ευρωπαϊκή διάσταση της εκπαίδευσης, μέσω της διάχυσης ποικίλων γνωστικών στοιχείων για την Ε.Ε. και τους Ευρω παίους εταίρους μας σε μαθήματα όπως: ιστορία, γεωγραφία, λογοτεχνία, πολιτικές επιστήμες, αισθητική αγωγή, θεατρολογία κ.λπ. Η γνωριμία των ευρωπαϊκών πολιτισμών θα αποτελέσει εγγύηση για την προσέγγιση των λαών της Ευρώπης, εφαλτήριο κοινών αγώνων από υπεύθυνους και συμμετοχικούς Ευρω παίους πολίτες, ικανούς να δώσουν αποτελεσματικές λύσεις στις προκλήσεις της σύγχρονης εποχής, ικανούς να συνεργάζονται στις σύγχρονες πολυπολιτισμικές κοινωνίες σε ένα πλαίσιο αλληλοσεβασμού και ανεκτικότητας. Έτσι, μπορούμε να ελπίζουμε ότι θα οικοδομήσουμε σχέσεις φιλίας, συντροφικότητας, αλληλεγγύης, κοινωνικής ευημερίας.

Όλα αυτά όμως δεν μπορούν να υλοποιηθούν χωρίς εκσυγχρονισμό των μεθόδων διδασκαλίας, συστη ματική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, αναβάθμιση του ρόλου και του κύρους τους. Οι νέες απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας απαιτούν επιτακτικά τη δημιουργία μιας ευέλικτης εκπαίδευσης με πολλές εναλλακτι κές δυνατότητες, η οποία θα προετοιμάζει τους νέους για τη δια βίου εκ-παίδευση, η οποία προϋποθέτει ατομική πρωτοβουλία. Επομένως, βασική αποστολή ενός σύγχρονου εκπαιδευτικού συστήματος είναι να «μαθαίνει τους μαθητές να μαθαίνουν» αξιοποιώντας όλα τα σύγχρονα μέσα και κυρίως το διαδίκτυο.

Σας ευχαριστώ για το χρόνο σας

Με τιμή
(υπογραφή)

2.
Ύστερα από την επίσκεψη του σχολείου σας στο Μουσείο Μπενάκη, σε ευχαριστήρια επιστολή (500-600 λέξεων) προς τον Διευθυντή του Μουσείου, κ. Άγγελο Δεληβοριά, για την άρτια οργάνωση του εκπαιδευτικού προγράμματος του μουσείου, αναφέρεσαι στην προσφορά της Τέχνης στους νέους σήμερα, καθώς και στους τρόπους με τους οποίους μπορεί το σχολείο να συμβάλλει στην ουσιαστική επαφή τους με αυτήν.

24/10/2014
[Αθήνα]

Προς τον Διευθυντή του Μουσείου Μπενάκη
κ. Άγγελο Δεληβοριά

Θέμα: Ευχαριστήρια επιστολή για το άρτιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Μουσείου.

Αξιότιμε κύριε Δεληβοριά

Η επίσκεψη του σχολείου μας στο Μουσείο σας αποτέλεσε μια ιδιαίτερη αφορμή για να θαυμάσουμε την ομορφιά και την πολιτιστική αξία των εκτιθέμενων έργων, ενώ συνάμα μας επέτρεψε να εκτιμήσουμε την εξαιρετική οργάνωση που έχετε επιτύχει στα εκπαιδευτικά προγράμματα που απευθύνονται στα σχολεία της χώρας. Θέλησα, λοιπόν, να σας ευχαριστήσω για την ανεκτίμητη αυτή εκπαιδευτική σας προσφορά και να σας τονίσω πως είχε

ουσιαστικό αντίκτυπο, τόσο σ' εμένα προσωπικά, όσο και στους συμμαθητές μου. Η προσφορά, άλλωστε, των Μουσείων γενικότερα, αλλά και της τέχνης ειδικότερα, στην κοινωνική ζωή των πολιτών είναι αναμφισβήτητη και είναι ιδιαιτέρως σημαντική για εμάς του νέους, γι' αυτό και θα ήθελα να αναφερθώ, όχι μόνο στο τι προσφέρει η τέχνη στους νέους, αλλά και στο πώς θα μπορέσει το σχολείο να διευρύνει την επαφή των μαθητών με την τέχνη. Γέννημα της ανάγκης του ανθρώπου να εκφράσει τα συναισθήματα, τους φόβους και τις επιθυμίες του, η τέχνη λειτουργεί διαχρονικά ως ιδανικός τρόπος ψυχικής εκτόνωσης. Σε μια εποχή, επομένως, που οι νέοι βρίσκονται διαρκώς σε κατάσταση άγχους· σε μια εποχή που η ανασφάλεια και η απουσία ουσιαστικών προοπτικών θέτουν σε σκληρή δοκιμασία τις ψυχικές αντοχές τους, η τέχνη είναι περισσότερο αναγκαία από ποτέ. Οι νέοι χρειάζονται τη δημιουργική δίοδο της τέχνης για να εκφράσουν τους προβληματισμούς τους, για να διατυπώσουν την αγωνία τους και να εκτονώσουν τις συγκρουσιακές καταστάσεις που βιώνουν.

Ας μην ξεχνάμε, άλλωστε, πως πέρα από τις δυσκολίες που προβάλλει η σύγχρονη οικονομική συγκυρία, τα μαθητικά χρόνια είναι για τους νέους και μια περίοδος εσωτερικής αναζήτησης. Οι νέοι επιχειρούν να γνωρίσουν τον εαυτό τους, να κατανοήσουν τους άλλους και να βρουν εν τέλει τη δική τους θέση μέσα στην κοινωνία που ζουν. Η τέχνη, λοιπόν, έρχεται κι εδώ να προσφέρει την πολύτιμη αρωγή της, καθώς οι νέοι έχουν την ευκαιρία μέσα από την προσωπική δημιουργία και την έκφραση των πιο μύχιων σκέψεων και ανησυχιών τους να γνωρίσουν καλύτερα τον εαυτό τους. Ενώ, συνάμα, μέσα από τα έργα άλλων ανθρώπων διακρίνουν, κατανοούν και μαθαίνουν να σέβονται τη διαφορετική οπτική, την άποψη και την προσωπικότητα του άλλου ανθρώπου.

Η ενασχόληση με την τέχνη, μάλιστα, λειτουργεί ευεργετικά και στην πνευματική εξέλιξη των νέων, καθώς ενεργοποιεί τη φαντασία και ενισχύει τη δημιουργική και πρωτότυπη σκέψη. Η τέχνη απελευθερώνει τους νέους από την κυριαρχία της αυθεντίας και των έτοιμων απόψεων, προσφέροντάς τους τα απαιτούμενα ερεθίσματα για να δοκιμάσουν καινούριους τρόπους σκέψης και να δώσουν νέα πνοή στη συλλογική θέαση της πραγματικότητας. Εντούτοις, παρά τα πολλαπλά οφέλη που μπορεί να προσφέρει στους μαθητές η επαφή με την τέχνη, η αξιοποίησή της στο πλαίσιο του σχολικού βίου είναι ακόμη εξαιρετικά χαμηλή. Άρα, είναι σημαντικό να κινηθούμε προς την αναβάθμιση του ρόλου της τέχνης στην αγωγή των μαθητών τόσο σε σχέση με το πρόγραμμα μαθημάτων όσο και ως προς τις ενδοσχολικές δραστηριότητες. Ένα ουσιαστικό βήμα θα ήταν η δυνατότητα επιλογής μεταξύ διαφόρων καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων σε όλες τις τάξεις του Γυμνασίου και του Λυκείου, με την παράλληλη ενίσχυση των υποδομών κάθε σχολείου. Μ' αυτόν τον τρόπο οι μαθητές θα έχουν τη δυνατότητα να διανθίζουν το καθημερινό τους πρόγραμμα με μαθήματα μουσικής, ζωγραφικής, θεάτρου, αλλά και χορού ή φωτογραφίας.Συνάμα, θα αποτελούσε μια ιδανική επιλογή το να αποκτήσουν τα σχολεία ένα πιο σταθερό πρόγραμμα εκδηλώσεων, όπου οι μαθητές θα έχουν την ευκαιρία να οργανώνουν μουσικές και θεατρικές παραστάσεις ή εκθέσεις έργων ζωγραφικής. Οι δραστηριότητες αυτές θα λειτουργούσαν ως θετική ενίσχυση για τη δημιουργικότητα των νέων και θα μπορούσαν μάλιστα να λάβουν μεγαλύτερη ώθηση, αν διοργανώνονταν συνεργατικά με άλλα σχολεία. Ενώ, η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών θα έδινε τη δυνατότητα στους μαθητές να δημοσιοποιήσουν τις δραστηριότητές τους, λαμβάνοντας αναγνώριση, αλλά και εποικοδομητική κριτική από μαθητές, όχι μόνο άλλων σχολείων, αλλά και άλλων χωρών.

Κλείνοντας την επιστολή αυτή θα ήθελα να υπενθυμίσω πως παρέχοντας στους νέους την επιλογή της καλλιτεχνικής έκφρασης, τους προσφέρουμε τη δυνατότητα μιας πολύτιμης δημιουργικής εκτόνωσης, αλλά κι ένα βασικό εργαλείο για την εξέλιξη της προσωπικότητάς τους. Είναι, επομένως, απόλυτα σημαντική η συμβολή του σχολείου, ώστε η τέχνη να μην είναι προσιτή στους νέους μόνο στους χώρους των μουσείων, αλλά να γίνει καθημερινό βίωμα όλων των μαθητών, σε όλα τα σχολεία της χώρας μας.

Με εκτίμηση,
(υπογραφή)

Πηγή της επιστολή: ανάρτηση στο διαδίκτυο http://latistor.blogspot.gr/

3
Ανοιχτή επιστολή προς την υπουργό παιδείας

Όλοι το ξέρουμε πως το πιο προβληματικό σχολείο στο εκπαιδευτικό μας σύστημα είναι το Λύκειο, και όλοι συμφωνούμε πως καταστροφή για το Λύκειο αποτελεί η άμεση και στενή του σύνδεση με τις Γενικές Εξετάσεις. Θα μιλήσουμε και γι' αυτό αργότερα· όμως, στο μεταξύ επιτρέψτε μου να θυμήσω κάποιες άλλες πληγές.

Όχι μονάχα για το Λύκειο, αλλά και για τ' άλλο σχολεία είναι λάθος να ξεχνούμε το κτηριακό, μεγαλύτερη ίσως ντροπή του πολιτικού κόσμου. Είναι τώρα εικοσιπέντε και παραπάνω χρόνια που ακούμε ότι υπάρχουν και τα χρήματα και η πολιτική βούληση να χτιστούν σχολικά κτήρια. Κι όμως πλήθος ακόμα σχολικών μονάδων λειτουργούν στις μεγάλες πόλεις με διπλοβάρδιες. Ξέρετε τι προβλήματα δημιουργεί αυτή η κατάσταση στους μαθητές και στις οικογένειες τους; Ξέρετε τι αντίκτυπο έχει το ακατάλληλο κτήριο και το ακανόνιστο ωράριο στη μαθησιακή διαδικασία; [...]Ύστερα απ' αυτά, τί λόγο να κάνουμε για τα ολοήμερα σχολεία και για τις γενικότερες υποδομές: εργαστήρια, όργανα, βιβλιοθήκες, γήπεδα κ.λπ.;

Όχι μονάχα για το Λύκειο, αλλά και για τ' άλλα πάλι σχολεία, έχει αποφασιστική σημασία η ποιότητα των διδακτικών βιβλίων. Τον τελευταίο καιρό ακούμε, και το λέτε με υπερηφάνεια, πως με τη νέα χρονιά θα δοθούν στους μαθητές και τους καθηγητές πολλά, πάρα πολλά καινούργια βιβλία: είκοσι εννέα στο Δημοτικό, είκοσι έξι στο Γυμνάσιο, άγνωστο πόσα στο Λύκειο! Μακάρι, αλλά δύσκολο να είναι όλα διδακτικά πρόσφορα και οπωσδήποτε κανένα δεν έχει δοκιμαστεί στην πράξη, ενώ σωστό θα ήταν το ανάποδο: κανένα διδακτικό βιβλίο να μη διανέμεται, αν δεν έχει επιβεβαιωθεί πειραματικά η καταλληλότητα του.

Σημαντικότερος και από τα κτήρια και από τα βιβλία παράγοντας στη λειτουργία των σχολείων είναι φυσικά οι καθηγητές, που ειδικά στα Λύκεια δουλεύουν μέσα σε εξαιρετικά αντίξοες συνθήκες. «Στο Λύκειο δεν έχουμε μαθητές, αλλά υποψηφίους, λένε, κι αυτό αποπροσανατολίζει τη διδασκαλία. Οι υποψήφιοι δεν ενδιαφέρονται τόσο να μάθουν, όσο να πετύχουν στις Εξετάσεις. Έτσι, ζητούν από τον καθηγητή, να περιοριστεί στη διδασκαλία των αντικειμένων που εξετάζονται, και τον ανακαλούν στην τάξη, αν κάποια στιγμή θελήσει να πλατύνει τους ορίζοντες της διδασκαλίας. Από την άλλη μεριά, εξαιρετικά δύσκολη είναι η θέση των καθηγητών, όταν διδάσκουν μαθήματα που δεν εξετάζονται, καθώς το ενδιαφέρον των μαθητών - υποψηφίων είναι μηδενικό ή ελάχιστο, και προτιμούν στην ώρα τους να λύνουν ασκήσεις και να στέλνουν SMS.

Μεγάλο πρόβλημα αποτελεί και η παράλληλη διδασκαλία των ίδιων μαθημάτων από τους καθηγητές και τους φροντιστές· όμως, γι' αυτό και για μερικά άλλα έγραψε καλύτερα ο καθηγητής από τα Γιάννινα, ο κ. Θ. Παπαγεωργίου που τα έζησε από κοντά. Ο ίδιος μίλησε και για τον καημό της άδειας αίθουσας, όταν προς το τέλος της χρονιάς οι μαθητές - υποψήφιοι δεν έρχονται καθόλου στο σχολείο, κι αυτό γιατί οι γιατροί υπογράφουν ψεύτικες βεβαιώσεις, που οι καθηγητές είναι υποχρεωμένοι να τις δεχτούν, κι ακόμα γιατί ο κανονισμός του Υπουργείου ορίζει πως οι μαθητές του Λυκείου επιτρέπεται να κάνουν και πενήντα αδικαιολόγητες απουσίες! Δηλαδή, ο μαθητής πρέπει και μπορεί να παρακολουθεί τα μαθήματα του σχολείου, αλλά μπορεί και ν' απουσιάσει, χωρίς καμιάν απολύτως δικαιολογία, για πενήντα διδακτικές ώρες, πάνω από επτά ημέρες - ημέρες και ώρες όπου ολοφάνερα προτιμά να μελετήσει για τις εξετάσεις στο σπίτι ή/και να φοιτήσει στο φροντιστήριο. Να πούμε και γιατί.

Η ύλη της τρίτης Λυκείου, όπως εξετάζεται στις Γενικές Εξετάσεις, είναι και δύσκολη και υπέρμετρα μεγάλη. Για να προλάβουν όχι να τη διδάξουν, αλλά να την «καλύψουν» οι καθηγητές είναι υποχρεωμένοι να προχωρούν εξαιρετικά γρήγορα. Η αντιμετώπιση των δυσκολιών, η απάντηση στα ερωτήματα των μαθητών, η επανάληψη, η εμπέδωση, οι ασκήσεις, ο έλεγχος -όλα μένουν να γίνουν στο φροντιστήριο, που ακόμα βοηθά τους υποψήφιους να ξεχωρίσουν τα σημαντικότερα θέματα και να ξεπεράσουν τις τυχόν εξεταστικές παγίδες.

Σχετικά πάλι με την ύλη και τις δυσκολίες της, επιτρέψτε μου να θυμίσω οικείο κακό, ότι στις Φιλοσοφικές Σχολές τα πτυχία αντιστοιχούν σε ειδικότητες, οπότε συμβαίνει φιλόλογοι να διδάσκουν αντικείμενα που δεν τους είναι ιδιαίτερα γνώριμα. Γι' αυτές τις περιπτώσεις, και όχι μόνο, δε θα ήταν απαραίτητο να πάρει επιτέλους τ' απάνω της

η μετεκπαίδευση των καθηγητών, που τα τελευταία χρόνια πάσχει από ατροφική καχεξία;

Για να μιλήσουμε καθαρά: μόνος δρόμος να βγούμε από το αδιέξοδο είναι τα μαθήματα του Λυκείου να τελειώνουν κανονικά στο τέλος του Μάη, ν' ακολουθούν εσωσχολικές εξετάσεις και να παίρνουν το απολυτήριο τους όσοι το δικαιούνται. Από κει και πέρα, το Σεπτέμβρη, ύστερα από ένα ξεκούραστο καλοκαίρι, όσοι θέλουν να προχωρήσουν θα εγγράφονται να φοιτήσουν σε εξειδικευμένα Τμήματα προετοιμασίας που θα λειτουργούν στην πρωτεύουσα κάθε νομού. Λίγα αλλά εντατικά τα μαθήματα -και στο τέλος της χρονιάς όχι πια ψευδώνυμος διαγωνισμός, αλλά πραγματικές Γενικές Εξετάσεις θα δίνουν στον καθένα τη βαθμολογία του, να την υποβάλει σε όποιο Α.Ε.Ι ή Τ.Ε.Ι., μέσα ή έξω από την Ελλάδα, επιθυμεί να σπουδάσει και ελπίζει να γίνει δεκτός. Δε θα μπούμε σε λεπτομέρειες, και ας μην υπογραμμίσουμε εδώ τα πλεονεκτήματα ενός συστήματος, που στο κάτω κάτω δεν αποτελεί καινούργια επινόηση και πρόταση δική μας. 'Ενα όμως να πούμε: ότι όσο η πολιτεία δεν υιοθετεί αυτό ή κάποιο παρόμοιο σύστημα, τα άτοπα θα συνεχίζονται, η εθνική μας ζημιά θα είναι μεγάλη, και η ευθύνη του πολιτικού κόσμου τεράστια.

Φάνης Ι. Κακριδής

Περιοδικό Φιλόλογος, τεύχος 126, σελ. 505 - 507